

108067 MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKLAPJA

62. évfolyam

9-12. szám

1947 december 1.

Egy kiló mézet

Méhésztestvérek, szerte a hazában, hozzátok szölok egyetlen összekötőnk, hírnökünk, hang- és tanácsadónk, a „Méhészeti Közlöny“ érdekében!

Baj van a megjelentetése körül, mindgyere elakad s ha valahogy elindul is, igen szegény és szerény terjedelemmel tud kilépni a nyomdából. Néha pedig, mint most is, hónapokig nem látjuk. Pedig jó barátunk, az tagadhatatlan, pedig várjuk érkezését és első betűjétől utolsóig elolvassuk, mihelyt kézhez kapjuk.

Vajjon ki a hibás itt, méhésztestvérek? Senki és mindenki. Senki, mert ki tudhatta az ezelőtt kért és jobb esetben be is fizetett pénz vásárlóerejét előre kiszámítani. Mindenki, mert mindnyájunké a lap és mégsem sietünk segítségére, azonnal, amint kérték.

Alap nélkül, fedezet nélkül nem is fog a jövőben sem javulni a helyzete. Utánpótlásokkal, hozzáfizetésekkel a maj viszonyok közt nem válik életképpé soha lapunk. Alap, értékálló és biztos alap kell s ki teremtsen ezt meg nekünk, ha nem mi magunk? Ma semmimás forrása nincs a központnak, csak a tagok hozzájárulása.

Egy kiló mézet írtam címűl. Igen, tagonknéti 1 kiló méz, illetve annak a mindenkori ára lehetne az az alap, amire építeni lehetne s ami biztosítaná lapunk életét. S kérdeem, méhésztestvérek, nagy teher az 1 kiló méz, amikor talán éppen a lap tanított, vagy tanít meg, nem is 1, hanem talán 10 kilós több termelésre? Bizonyára nem súlyos teher, sőt visszafizetődő befektetés. Ma, amikor minden foglalkozási ág tömörül

érdekei védelmére, nekünk is ezt kell követnünk, ha élni akarunk. Ez a hang a Felsőháromszéki Méhész köré s ha minden egyes méhész magáéva teszi és vállalja, mondjuk, egy évre ezt, akkor lesz pontosan megjelenő és színvonalas lapunk, cselekvőképes vezetőségünk: a közös célért és mindnyájunk érdekében! Felsőcsernáton.

BALOGH JENŐ
méhész köri elnök.

FONTOS ÉRTESETÉS

Egyesületünk pénztára teljesen üres, ezért kérő szóval fordulunk Erdély méhész társadalmához. Kérjük, hogy mindenki előre fizesse be az EME 1948. évi tagdíját.

Egyesületünk igazgatóválasztmánya a közgyűléstől nyert felhatalmazása alapján 1948. évre a tagdíjat évi 300 lejben állapította meg. Egyúttal rendezte a folyó évi hátralékos tagdíjak befizetésének ügyét is. Aki 1947 tavaszán pontosan beküldötte a 40.000 tagdíjat, de a 100.000 lejes nyári pótlékkal adós maradt, az az elmaradt félévére 150 lejt köteles befizetni. Aki pedig ez évben egyáltalán nem fizetett tagdíjat, 300 lejt köteles tagdíjhátralékban beküldeni.

Reméljük, hogy felhívásunk nyomán méhésztestvéreink mindnyájan elegendő tesznek tagdíjfizetési kötelezettségüknek és biztosítják egyesületünk költségvetését. Amennyiben idejében megkapjuk a pénzt, a Méhészeti Közlöny minden hónapban megjelenik és a január 1-i számot már karácsony előtt postázzuk.

A döntő kérdés

A méhek kezelése és ellátása közben rengeteg feladatra bukkanunk s ezeket mindenki saját egyéni felfogása szerint, tanulmányai és gyakorlati tapasztalatai alapján, az általánosan elfogadott szabályok szerint, esetleg azoktól eltérően, saját kipróbált és legjobbnak vélt módszere szerint oldja meg. Mindezek közül talán a legfontosabb méhcsaládaink telettetése. Nemhiába mondták neves, nagy méhészeink, hogy *a telettetés a méhész remeklése!* A tavaszi serkentő etetés, az anyanevelés, a szaporítás, az egyesítés, az áttelepítés, sőt a kaptárkérdés is mind csak részleges kérdései állományunknak. A telettetés azonban *az egész állományt érintő legfontosabb kérdés, amely döntő jelentőségű az állomány létre és a következő év lehetőségére.* Ne mulasszuk el azért ebben a kérdésben a legnagyobb gondosságot és körültekintést, ha nem akarjuk esetleges kellemetlen meglepetéseknek kiténni magunkat.

A hűvösebb őszi napok beálltával gondoskodnunk kell méheink előkészítéséről a téli nyugalmi időre. Első teendőnk az „előzetes betelelés”. Kiürítjük a méz kamrákat, átnézzük és elrendezzük a fészket, ahonnan kiszedjük a főleg üres kereteket, miáltal szűkebb térre szorulván a család, melegebben tudja tartani fészekét. Közben meggyőződést szerzünk róla, hogy van-e a családnak elegendő mézkészlete és megvan-e az anya. Ha kétségtelenül megállapítjuk, hogy a méhcsalád anyátlan, tartalékanyát adunk be neki, ha pedig ilyenl nem rendelkezünk, vagy azt beszerezni nem tudjuk, akkor a családot egy másik, anyával rendelkező családdal egyesítjük. Azután felrakjuk a takarókat és ezzel egyelőre elrendeztük méheinket. Nem zavarjuk tovább, hacsak az időnkénti megfigyelések alkalmával valami rendellenességet nem tapasztalunk. Később, a hidegebb idők beálltával elvégezzük a végleges betelelést, vagyis melegebb, de levegőt, párát átértesztő takarókat rakunk fel, egér ellen védő rácsot alkalmazunk, hogy az

idő viszontagságai és kártevők ellen védve legyenek.

Akár szabadban, akár pincében telettetjük a méheinket, nagyon fontos, hogy nyugalmukat külső lárma, kopogás, dörmögés ne zavarja.

A szabadban való telettetésnél védjük a kaptárainkat a szél befúvása ellen

A pincében való telettetésnél a helyiség száraz és levegős legyen. Időnkénti szellőztetéssel szabályozzuk a hőmérsékletet, hogy az lehetőleg állandóan zéró körül legyen, legfeljebb plusz 4—5 fokra emelkedjék, de semmiesetre se érje el a plusz 7—8 fokot, vagy ennél többet, mert akkor a méhek kijönnek és nem találván vissza kaptáraikba, elpusztulnak. A teletető helyiséget sötétítsük el.

Minden méhészt igyekezzék a telettetést tanulmányozni és arra nagy gondot fordítani, mert ez méhei jövőjének döntő kérdése.

Kolozsvár.

Zilahy Sándor

A hosszú élet titka

Érdekes szovjet kísérletről számol be az American Bee Journal, amerikai méhészeti szaklap 1946. áprilisi száma. Nikolas v. Titsin, szovjet tanár, aki több mint 100 éves, a Szovjetunió területén több hasonló koru méhészt talált. Kutatásai során rájött arra, hogy ezek a méhészek nagymennyiségű virágpórt fogyasztanak, mézzel péppé összekeverve. A tudósnak az a véleménye, hogy a virágpornak óriási szerepe van az élet meghosszabbításában és azt a következtetést vonta le, hogy a virágporos méz, pontosan betartott diétában fontos tényező lehet. A természetes virágpórból nagymennyiségű protein anyag és vitamin található.

Szovjet gyógyszerészeti gyárak most keresik azt a módot, hogy miként lehetne felhasználni a virágpórt, az emberi élet meghosszabbításához. Ezek az orosz tudósítások most már izgalomba tartják az amerikai orvosi köröket is. Ha a lehetőségeket mérlegeljük, — mondják — elképzelhető, hogy egy szép napon a méhészeket jobban fogja érdekelni a virágpórhozam, mint a mézszüret.

A méhek betelelése

A Szovjetunióban nagyon népszerű a méhészkedés. A kollektív gazdaság minden tagja saját részére tarthat méhcsaládokat. Ezenkívül a délorosz és szibériai hatalmas területek különleges állami méhtelepeket szerveztek, egyenként 10.000 családdal. Négy tudományos intézetben tanítják a méhészet magasiskoláját: Moszkvában, Taskenben, Omskban és Kievben. Moszkva közelében központi méhészeti kísérleti intézet van a következő kilenc tagozattal: közgazdaságtan, viasz- és méztechnológia, méhnemesítés és nevelés, általános méhészkedés, a méhek szerepe a virágok megporzásában, méhbetegségek, méhészeti szakoktatás, a méhek élete és szokása (méhbiológia), méhészeti eszközök.

A Szovjetunió népei a napokban ünnepelték a nagy szocialista forradalom 30.-ik évfordulóját és ez alkalomból közöljük Hraucsenkó szovjet állattenyésztő értékes cikkét a méhek beteleléséről.

A betelelés első és legfontosabb feltétele az elegendő méz mennyiség. Még ősszel kell gondoskodnunk úgy a téli hidegek leküzdéséhez, mint a tavaszi fejlődéshez szükséges mézről. A Szovjetunióban méhésztestvéreink pontosan betartják a kormány által előírt mennyiséget. Családonként 20 kg. mézet hagyunk meg, ebből 4 kilót a téli fogyasztásra és 16 kilót a tavaszi fejlődésre. De nemcsak a méz mennyiség, hanem annak minősége is fontos. Telelésre csak a virágokból gyűjtött nem kristályosodó (cukrosodó) méz jó. Ugyanis előfordul a méhekre nézve káros hatású méz is. Ilyen többek között a mézharmatból gyűjtött méz, mely, emberi tápláléknak jó, de télen a méhek halálát jelentené. A mézharmatot, mint ismeretes, a fák ágairól, leveleiről gyűjtik, amikor (levéltetvek, vagy egyéb behatása következtében) édeskés, ragadós nedv jelenik meg azokon.

Amikor a méhcsaládnál mézharmat mézet találunk, feltétlenül helyettesítsük jó mézzel, vagy cukorszörppel. A szakember könnyen megkülönbözteti a jótól a mézharmat mézet, de egyszerű eljárással bárki maga is megállapíthatja. A „Dimitrov“ kolhozban, az „Újszilva völgyében“ (Csadár körzet, Kahul megyében) a kolhoz vezetőméhésze a következő két elemzést végzi el.

1. Bizonyos mennyiségű mézet összevegyít ugyanannyi párolt, vagy esővízzel és tíz rész denaturáltszeszt ad hozzá. Ha ez a vegyület zavaros lesz, azt

jelenti, hogy a mézet mézharmatból hordták a méhek.

2. A másik módszer szerint egy rész mézet, egy rész párolt, vagy esővízzel összekeverve, majd két rész mésztejet önt hozzá. Ha vattaszerű pihék jelennek meg, mézharmat-eredetre mutat.

A jó teletetés második feltétele a kaptárok melegtartóságának növelése. Ezért a kaptárokat ki kell javítanunk s amennyiben szükséges, fertőtlenítenünk. A méhcsalád fészket olyan keretből alkossuk, melyek külön-külön legalább 2 kg. mézet tartalmaznak. A kereteket a több mézet tartalmazó részével helyezzük a fészek közepe felé és amelyik kevesebbet tartalmaz, a széle felé. Az egységesen elfogadott „Dadant-Biatt“-féle kaptárokból 6—11 (42 cm. széles és 30 cm. magas) ilyen keretben érjük el a 20 kg. mézet. Általában ne hagyjunk túl öreg lépeket a fészekben. Legjobb az, amelyből legalább négyszer, de legtöbb 12-szer keltek ki a fiatal méhek. Ez a gondos eljárás biztosítja a fészek melegtartását. Ezenkívül a kaptárokat belülről ki kell tömni szénával, de kívülről sem árt burkolni. A tetejét pedig a fedél alatt szintén vastagon burkoljuk szénával. Papírt nem teszünk rájuk, mert az nem érezti keresztül a felesleges párat.

A Szovjetunióban nagyon elterjedt a zárt helyiségben való teletetés, melyet mindenkinek nagyon ajánlunk, ha tud biztosítani olyan helyiséget, ahol télen 4-től 6 fokig váltakozik a hőmérséklet.

Melyik jobb ?

Ahány ház, annyi szokás! Részemről feleslegesnek tartom a túlságosan sok kaptár-bontást. Szemei előtt tartom a méhek törvényeit és semmit sem csinállok idő előtt. A méhészetben is mindennek megvan a maga ideje, mint a szalmakalapnak. (Lehet, hogy „vaskalapos“ vagyok.)

Méhészetem két csoportból áll: mézelő és tartalék családokból. A tartalék csoportba vannak a kiváló családok — „kasba“ számszerint 4. Az összes kaptárak a mézelő csoportba. Szerintem ugyanis a világ legjobban sikerült műraja sem ér fel egy jó természetes rajjal. A műraj sokba kerül és nem sokat ér. Nálam a tartalék csoportba lévő kasok rajoznak. Jó időjárás esetén egy-egy kas 2—3 rajt is ad, korábban rajzik és négy kasból kaphatok 8—10—12 rajt. A rajokat mind saját nagyméretű (41x33) kaptárba teszem. Az első rajok megélnék magukra is. Az utórajok kisebbek, de tökéletes anyjuk van. Amikor az utórajt befogtam, kaptárba ütés előtt sorba veszem a mézelő törzseket és mindenegyes törzstől elveszek egy keret érettebb fiaslépet, s mindne kis utórajnak szánt kaptár közepébe a szükséghez mérten egy-két keret fiasítást teszek. Ezzel elérem azt is, hogy a raj nem szökik meg. A mézelő törzstől elvett fiasítás helyére egy üres lépet teszek amit az anya hamarosan bepetéz, meg sem látszik rajta, hogy adott egy fias lépet. Az eredmény: természetes szaporítás, jó anya és tökéletes jó családok.

Méhészársaim közül sokan nem leshetik a rajokat. Ezeknél indokolt a műraj készítés. De itt is tartsuk be a rendes időszakot. Ha nincsen más mód, akkor is észszel és jó számíttással dolgozzunk. Legjobb időszak, amikor az összes kaptárjain mézűr van, illetve családjai már mind jó erősek. A legjobbak hamarosan megtöltik a méziürt s amikor a mézet elveszi a mézűrből, a hatalmas törzzsel megosztja. A déli órákban az egész fészket átteszi egy más kaptárba s csupán azt az egy fiaslépet hagyja bent, amelyiken az anya van. A fészket pedig újból rendezi egész műlépes keretekkel. Három hét alatt a téli mézet behordják — a méziürt elzárja — az anya nyomon követi az építést a petézéssel. A fiatalokhoz került a méz és a sok fiasítás lévén az anyanevelés a fiatalok dolga, tökéletes anyát nevel. A fiataloknak hátul egy vízzel töltött keretet kell beadni.

Megjegyzem még, hogy a méhészek té-

vesen hiszik azt, hogy a műraj által készített anyabölcsök nem tökéletesek és 4—5 napra megsemmisítik. Tudjuk, hogy a pete 3 napig pete, két napig úgynevezett méhtejjel (pempővel) etetik az alcát, de azt is tudjuk, hogy az anya 16—17 napra kel ki. A méhek által épített bölcsöket tehát nem kell megsemmisíteni, mert ezzel késleltetjük az anyanevelést. Legfeljebb azt tehetjük, hogy a kicsi apró bölcsöket leromboljuk. A szebbeket bátran meghagyhatjuk, mert a méhek csak kétnapos álcából nevelnek anyát. Így már 12—13 napra anya van. A méhekbe föltétlenül megbízhatunk.

Altalában tanácsolom minden kezdő és kaladó méhésztársnak, alkalmazkodjék a méhek természetéhez.

Minél kevesebb kaptár-bontás, minél kevesebb kiadás, és semmi fölösleges munka, szigorúan alkalmazkodjék a természetes séghez és mindent a maga idején.

Ismertem olyan méhészt is, aki egy családból 4 műrajt csinált és 100-ig meg sem akart állni. Ma egy családja sincs.

Kisbács.

Katona Sándor.

Összefoglalásban az erő

A méhcsalád minden tagja ösztönszerűen a család érdekében tevékenykedik és munkabeosztásukat tanulmányozva, felismerjük; hogy a részletmunkák eredménye mindíg a méhcsalád fejlődése és vagyonosodása a család fennmaradása érdekében történik. Méheink január végén, de legkésőbb februárban már munkához fognak kaptárainkban. A gyenge, életképtelen család, amely a fent jelzett időben nem indul fejlődni, később a mézgyűjtési lehetőséget sem használja ki kellőképpen.

A méhészeknek is arra kell törekedniük, amire a méhcsaládoknak. De ha életképtelenek vagyunk és elkésve fogunk a munkához, mi sem tudjuk majd a kínálkozó lehetőséget kellőképpen kihasználni.

Fogjunk hát össze s kezdjünk a munkához idejében.

Marosvásárhely.

Bereczky Lajos.

STUPINA ANTONESCU

Eucurești str. Virgiliu No. 7.

Telefon 5.22.06

Szállit ezüstözött és nikkellezett rézlemezű öl készült tálcás műléppérest 42x27 cm-es méretben 35 kg mézért.

Teelés zárt helyen

Lapunk évről-évre közli a zárt helyen való teeltetés előnyeit és sokan követték tanácsunkat. A múlt télen például Alzner Oszkár és Takács Zoltán raktak be egy nagyobb állományt verembe. Négy családot pontosan megmértek és a következő fogyasztást találták:

1 család fogyasztása	— —	1,5 kg.
2 „ „	— —	1,0 kg.
3 „ „	— —	4 kg.
4 „ „	— —	3,5 kg.
átlagfogyasztás	— —	2,5 kg.

A zárt helyen való teelés hőmérsékletéről régebben azt tartottuk, hogy legjobb a +6 C° körüli meleg. Ujabbán mind több követője van az ennél hidegebb 1—2 C° körüli helyiségnek. A kérdés végleges tisztázására közöljük Koltay Pál írását a „Korszerű méhészkedés“ című most megjelent könyvéből.

Egyenletes hőmérsékletet és teljes nyugalmat csak zárt helyen való teeltetéssel biztosíthatunk méheink számára.

Ez a teeltetési mód ösödök óta ismeretes, de máig sem terjedt el általánosan, mert a nem megfelelő helyiségben való szakszerűtlen teeltetéssel már igen sokan szereztek szomorú tapasztalatokat. Ezek azután másokat is elriasztanak annak kipróbálásától.

Holott igen nagy, szinte felbecsülhetetlen előnyei vannak! Ellene pedig mindössze egyetlen érvet lehet felhozni: a zárt helyen teelők családok nem tudják kihasználni a tél közben esetleg kínálózó kirepülési alkalmat az időközi tisztulásra. Igen ám, de a jól zárt helyiségben teelő méheknek nincs is szükségük az időközi tisztulásra. Egész télen át, 100—120 nap fogságuk alatt sem fogyasztanak annyit, hogy a tisztulás kényszerűséggé váljék számukra.

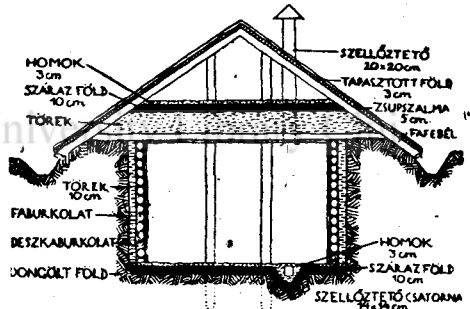
A zárt helyen való teeltetés sikere a megfelelő helyiségen fordul meg. Megfelelő pedig mindegy olyan helyiség, amelynek hőmérsékletét állandóan fagypont körül tudjuk tartani s benne a levegőcseréről is gondoskodhatunk.

A zárt helyiségben való teeltetés sikertelenségének oka legtöbbször az, hogy a helyiség túl meleg. Pedig inkább hidegebb legyen a kellenél, az a kisebb hiya. Nagy tévedés azt hinni, hogy hidegben a méhek többet fogyasztanak. Egy bizonyos határig ennek éppen az ellenkezője áll. A hidegben összehúzódott család nyugodtabb, alig ad

hangot, csak a felszínen levő méhek mozgának szinte az óramutató lassúságával a csomó belseje felé s megfordítva. Minél melegebb van, annál erősebben zümmögnek, annál élénkebbek, tehát nyilvánvalóan tevékenyebbek is: a nagyobb tevékenység pedig nagyobb fogyasztással jár.

FAGYPONT ALATT

A zárt helyen való teeltetésre legmegfelelőbb a —1—2 C fok (minusz egy-két Celsius fok), tehát a fagypont alatti hőmérséklet. Ennél inkább alacsonyabb legyen, mint magasabb. A —5—6 fok sokkal kívánatosabb, mint a +5 +6 fok. Méhészeti szakkönyvek 7—8 fokban állapítják meg a maximumot, mi a magunk részéről a +4 fokot is soknak tartjuk. Ismételjük, a fagypont alatti 1—2 fok a legjobb. E mellett a családok csaknem teljes nyugalmi helyzetbe kerülnek. Ha a helyiség teljesen sötét is, akár hónapokig lehetnek bezárva, minden káros következmény nélkül.

Ilyen földalatti teelővermet építenek a Szovjetunióban.

Fontos a teelőhelyiség levegőjének páratartalma is. Ha nagyon száraz, a méhek által felbontott méz nem higul fel: a méhcsalád szomjazni fog. Ha ellenben túl nedves, könnyen megpehészednek a lépek. Sajnos, ellenőrzött számszerű adataink nincsenek a kívánatos páratartalomra vonatkozóan, de valószínű, hogy a nedvesebb levegő kevésbé ártalmas, mint a száraz. A méhek időelőtti megszomjazása és nyugtalansága igen sokszor eredhet a levegő páraszegénységétől, különösen ha a szellőzés túl jól működik. Kívülről, a szellőzőkön beáramló levegő odabent valamennyire bizonyosan fellemelegszik, a felmelegedő levegő pedig viszonylag mindig száraz, mert a melegedéssel arányosan mindig több és több vizet vesz fel. Gyengébben szellőzte-

tett helyiségben rendszerint elegendő lesz a pára, amit a bent elhelyezett családok juttatnak a levegőbe. De mégis tanácsos lapos, nyitott edényben vizet tartani a telelőhelyiségben.

A levegőcserének állandónak, de lassúnak kell lennie. Legjobb erre a célra az istállókon használt kettős szellőzőkérmény. Ha azonban kint 6 fok fölé emelkedik a hőmérséklet, akkor a szellőzőket zárjuk le. Ilyenkor csak hűvösebb éjszaka idején nyissuk meg a szellőzőt. Ha pedig odabent is megindul a felmelegedés, amint a hőmérséklet meghaladja a fagypontot, azonnal gondoskodnunk kell a hűtésről. Éjszakára minden kinyitható ajtót, ablakot kitarva, akadályozzuk meg a további felmelegedést és nappal csukjuk be.

Legmegfelelőbb a vert-, vagy vályogfalú, náddal, vagy szalmával fedett épület. Ha ezt tél elején sikerül a kívánt mértékig lehűteni, akkor igen nehezen melegszik fel. A téglafal csak akkor lehet jó, ha elég vastag. Ha a tető cseréppel fedett, akkor a padlást rakjuk meg jó vastagon szalmával vagy törekkkel.

Ahol a talajvíz állása megengedi, igen jó szolgálatot tehet a félig vagy egészen a földre süllyesztett pince. Ez is náddal vagy szalmával, esetleg kukoricaszárral fedjük be, hogy felülről be ne melegedjék. *Pincészerűen leműlyíteni nem tanácsos, mert másfél, két méter mélységben már maga a föld sem hűl le annyira, mint a telelő méhek számára kívánatos.* Körülbelül két méter mélységben télen sem csökken a hőmérséklet az ilyen hely évi középhőmérséklete alá.

NE ZSUFOLJUNK

Fontos a teletető nagysága is. Sokszor azzal is hibázhatnak, hogy túlságosan kihasználják a helyiséget és így tűzsufolják. A telelő család tér- és levegőszükséglete függ a szellőzés milyenségétől, sőt bizonyos mértékig a családok erősségétől is. A népesebb család mindenkor, így télen is több hőt termel, sok család összetett hőmérséklete pedig valószínűleg jelentősen emelheti a szűk helyiség hőmérsékletét. Tehát inkább több levegőt számítsunk egy-egy családra, mint kevesebbet.

A tűzsufaltságon szellőztetéssel is csak addig segíthetünk, amíg a külső levegő hidegebb, tehát hűthetünk vele. Mert ha kint is bekövetkezik a felmelegedés, akkor szellőzéssel sem tudjuk a családok által befűtött helyiséget lehűteni. 6—7 fokonál a családok már megmozdulnak, egyes méhek a szellőzőkön mászkálnak; erősebb zúgásukkal izgatják a többit is; 8 fokon felül nagymértékben csökken a méz víz.

felvevőképessége is; beáll a szomjúság, vele a nyugtalanság, erős zúgás, ürítkezés stb. Ha nem vesszük idejében észre a bajt, akkor valóban szomorú vége lehet a méheinkről való túlságos gondoskodásnak.

Mindezt a kelletnél nagyobb meleg idézte elő!

Ezért hangsúlyozom: teletetésre csak az olyan helyiség alkalmas, amelyet a tél elején —1—2 fokra lehűtve, egész tavaszig ezen vagy ennél alacsonyabb hőfokon tartunk!

EGY KISERLET MINDENRŐL MEGGYŐZ

Ha van ilyen helyiségünk, vagy módunk van ilyen építeni, feltétlenül próbáljuk ki a zárt teletetést. Nagyobb méhészetekben az élelemben elérhető megtakarítás már kifizetővé teszi a telelő építését.

Míg a szabadban hagyott családok a tél milyensége szerint — őszől tavaszig kb. a gyümölcsvirárgzásig 7—10 kg. mézet fogyasztanak, addig a cálnak megfelelő zárt helyen telelő családok ugyanannyi idő alatt csak 2—4 kg.-ot. A családonkinti megtakarítás tehát igen tetemes — nagyobb állományoknál annak pénzbeli értéke is jelentékeny.

Különösen olyankor van szükség tehát a zárt teletetésre, amikor az őszi hordás elmarad s a családok csekély készlettel mennek neki a télnek. Ilyenkor — különösen ha valamilyen erősebb tél következik be — ezerszámba pusztulnak el szabadban a méhcsaládok. Ezeket megfelelő teletetőkben mind megmenthettük volna a következő évi termelés számára.

De a bőven ellátott családokra is jótékony hatású a télen megtakarított élelem. Annnyival több marad a tavaszi fejlődés idejére. Valóban a zárt helyen teletetett családok tavaszi fejlődése — s így az első nagy hordáson elért hozamuk is — mindenkor felülmúlja a szabadban telelőket.

TOVÁBB TART A KAPTÁRUNK

De számottevő az a megtakarítás is, amit a kaptárók meghosszabbított élettartama révén érhetünk el a zár eleléssel. Kapáraink legnagyobb ellensége a nedveség. A szabadban álló kaptárak télen át csaknem mindig lucskosak. Hiába vannak bármilyen gondosan festve, a festék is lepattogzik, a deszka megszívódik vízzel. A tetők a legcsekélyebb, szemmel alig észrevehető résen is beáznak. Mindettől védettek zárt helyre behordott kaptáraink s így esetleg kétszer annyi ideig maradhatnak használatban.

Összegezve a mézben, kaptárban elérhető megtakarítást, a telelés nagyobb biztonsá-

gát, továbbá a teljes népességükkel kitelt családok többlethozamát: már 40–50 családos méhészetben egyetlen év alatt kifizeztők a külön telelő építtetése.

ELŐKESZÜLETEK

Ha kész helyiségünk van már, akkor a tél elején igyekezzünk azt minél előbb teljesen kihűteni, azzal, hogy hidegebb éjszakákon erősen szellőztetünk. Falai és padlója is minél jobban hűljön ki. Minél jobban sikerül ez, annál nyugodtabban rakhatjuk bele családjainkat. Legjobb az, ha a méhek berakása előtt a teletetőben fagyot idézünk elő, tehát ha próbaképpen benne elhelyezett vizen jég képződik.

A berakás ideje akkor érkezik el, amikor a szabadban már napról-napra fagy, esetleg havazik is; amikor a méhek kijárására már nem lehet számítani. Nálunk ez kb. november végén, december elején, néha azonban csak karácsony felé következik be.

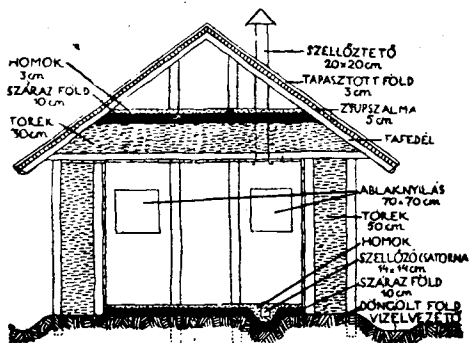
Ekkor a teletető ablakait (ha vannak rajta) elsőtétítjük. Erre a célra legjobb a szalmával tömött ócska szalmazsák. Ha kettős az ablak, annak közeit tömjük ki szalmával, vagy törékkel. Fontos az, hogy a helyiség teljesen sötét legyen, abba a legcsekélyebb világosság se hatolhasson be. A külön erre a célra készített teletetőn nincs is szükség ablakra. Bejáratát pedig úgy készítjük el, hogy az ne közvetlenül a szabadba nyíljon, hanem valamilyen előtérbe.

A kaptárok berakása előtt meggyőződünk arról, hogy a teletető szellőzése jól működik-e, azután csendben, óvatosan behordjuk a kaptárakat, vagy kasokat.

A családokat a bentlő teletetőre ugyanúgy kell előkészíteni, mint a vándorlásra, csupán menekülő térre nincs ilyenkor szükség. Egyébként azonban a lehető legnagyobb szellőzést kell számukra biztosítani. Az átállítást már jóval előbb, még a méhek teljes röpködésekor elvégezzük s a rostaszöveteket papírral takarjuk a berakásig. Akkor a papírt eltávolítjuk. Az állókaptárak ajtajait, ablakait, berakás után szedjük le. A kasokat és a levehető fenékű rakodókaptárakat nyitott fenékekkel párhuzamosan fektetett ászokfákra állítgatjuk úgy, hogy alulról lehetőleg teljesen nyitva maradjanak. A kijárányílásokat a behordás tartamára lezárjuk, odabent azonban nyissuk ki teljes egészükben.

ÁLLANDÓAN ELLENŐRIZZUK

Tél folyamán egyetlen gondunk a szellőzés ellenőrzése és a felmelegedés megakadályozása. Ha ez sikerül, akkor mé-

Ahol magas a talajvíz, a földfelé építik a teletövermet.

heink teljes nyugalomban türik a fogságot.

Ha az előbb elmondott feltételeket biztosítottuk, akkor leheőleg minél kevesebbet háborgassuk a méheket. Ha mégis meg akarunk győződni állapotukról, akkor csendben nyissuk meg az ajtót, odabent pedig a legnagyobb óvatossággal mozogjunk. Kerüljünk minden zörgést, kopogást stb. Sok méhészt ott hibázza el a dolgát, hogy szinte naponként végigjárja, végighallgatja a kaptárakat, közben hozzájuk dörzsölődik, végigsúrolja azokat, beléjük világít stb.: Csoda-e, ha a végén a folyton zaklatott méhek már január közepe felé alig várják a szabadulást, mert akkora tele vannak emésztetlen salakkal.

A belső hőmérséklet ellenőrzése érdekében hőmérőre van szükségünk. Ezt sem kell naponként, legfeljebb egy-két hetenként ellenőriznünk. A hőmérőt úgy helyezzük el, hogy a méhek legcsekélyebb zavarása nélkül leolvashassuk a hőmérsékletét. Világításra piros celofánnal borított kézi lámpát, az egerek ellen zajtalanul működő égerfogót használunk a teletetőben.

KIRAKODÁS

Ha időközben a telető méhek feltűnően nyugtalanogni kezdenek, kutassuk ki és szüntessük meg nyugtalanosságuk okát. Ha ez nem sikerül, inkább rakjuk ki őket hadéktalanul a szabadba, míg nagyobb baj nem következik be.

Ha azonban a teletésüket semmi sem zavarja, akkor hagyjuk nyugodtan bent méheinket, amíg idekint az igazi tavaszodás és időjavulás beköszönt. Csak akkor rakjuk ki őket, ha már napról-napra rendszeres kirepülésre, esetleg már virágorhordásra van kilátás.

Kirakás után hozzáfogunk a tavaszi fejlődés előmozdításához.

Koltay Pál.

A préselt viasz tisztítása

A nagy műlépkészítő üzemekből mindig világosabb „tetszetősebb“ viaszt kapunk, mint amilyent beadunk. Házilag csak a fedelezésből olvaszthatunk ilyen világot. Közöljük Kiss Gáspár erre vonatkozó cikkét kivonatossan a Méhészet 1946 novemberi számából.

*
Az erős préseléssel eltávolítjuk a sonkolyból annak teljes viasztartalmát, de az idegen anyagokat is, a hímport, propoliszt, stb. Ezért tisztítanunk kell. Tisztításnál a viaszt $\frac{1}{4}$ résznyi lágy tiszta vízben felolvasztom. A habját nagyjából lekanalazom és kénsavval kezelem. A felolvasztott viaszba — de sohasem a vízbe, mert vízbe csorgatva a kénsav robban (a kénsav felszabaduló fajhőjének rohamos vizgőzfejlesztése robbnásszerű) — kevés kénsavat csorgatok. Csorgatás közben léccel kavargatom. Hogy mennyi kénsavat öntünk, az függ a viasz mennyiségétől és a színtől. A szín rögtön változik, zöldessárgára és minél több kénsavat adunk hozzá, annál világosabb. Ez is mértékadó, mennyi kénsavat használjunk. Ezt elvégezve az edényt félretesszük és hűlni hagyjuk. Mikor a viasz teteje már megmerevedett, egy kés hegyét elhuzzuk a viasz és a kondér között, de úgy, hogy a viasz meg ne mozduljon, mert a salak az alján ülepszik és annak a teljes megdermedésig zavartalan nyugalom kell. Ezt a tisztálást délután szoktam végezni és a viaszt másnap reggelig hagyom ülepedni és dermedni. Hogy ne tulgyorsan dermedjen, jól letakarom.

Reggel a viaszkarikát könnyen kiemelem a vízből, mert a késsel már megelőző nap körül vágtam és az eljárás ülepedett salaktól most már teljesen megtisztítottam. Az eredmény szép világos-sárga karika viasz.

Évtizedes tapasztalatom alapján állítom, hogy a kénsavval tisztított viasz a méheknek nem árt, mindig szívesen fogadják és építik.

Hajdúszoboszló.

KISS GÁSPÁR

A szerkesztő megjegyzése: Kiss Gáspár módszerében hibáztatjuk a tömény

sav használatát. Roncsolja a viaszt. Igaz, ezt nem vesszük észre, mert nagymennyiségű viaszba önti. De ezen felül emeli a viasz savszámát, ennek következtében megváltoznak egyéb vegyi jellemzői is — könnyen abba a veszélybe kerülhetünk, hogy a vegyész viaszunkat hamisítottnak nyilvánítja, mert nem felel meg a viaszrendeletnek. Jobb, ha 1%-os ecetsavat használunk. A tömény ecetsav gyógyszerárban kapható. Ezt vízbe öntjük, 1 literre 10 köbcentit, 10 literre 1 decit. A viaszt léccel kavargatjuk. A savas vízzel érintkezve egyre világosabbá válik. Ezután — főként, ha eladásra szánjuk — egy-kétszer kb. 10–10 percen át tiszta vízzel ugyanugy kavargatva átöblítjük. Ezzel a savat eltávolítjuk. Az enyhe ecetsav az edényt sem teszi tönkre, mint a tömény kénsav.

Mentsük meg a haláltól

Erdélyben még napjainkban is rengeteg kasos méhcsaládot pusztítanak el. Szeptember 11-e után lekénezik, a mézet kézzel kicsavarják és a léptörmelékkel eladják a sonkolyosnak. Óriási termelő töke megy így évről-évre veszendőbe.

Egyesületünk méhészköreinek mindent el kell követniök, hogy ezen a rendszeren változtassanak. Legegyszerűbb, ha kasos méhészetet üző vidéken felvilágosító előadásokat tartanak s a méhek kidobolását vagy salétrommal való leszédítését gyakorlatban bemutatják. Így olcsó dobrajhoz jutnak s a visszamaradó építmény ki-pergethető.

A dobrajok kiteleltetése nem okoz különösebb gondot, ha a méhészt már rendelkezik valamelyes állománnyal. Csak egy-két fészket keretel kell megfelelő mennyiségű mézzel egy-egy családtól elvenni s könnyen összehozhatunk 7–10 kg.-ot.

Természetesen, aki megfelelő tökével rendelkezik, jobban teszi, ha a halálra ítélt kasos családok megvásárolja és még ősszel átszabja kaptárba. Azonban, ha túl későn, szeptember végén, október elején történne a vásár, amikor a méhek az átszabott fészket a hideg miatt már nem rendezhetnék át a maguk kívánalma szerint, az átszabással várjunk tavaszig. Gyümölcsfavirágzáskor még nem terjed ki a fiasítás annyira, hogy az átszabás ne sikerülhetne.

Olcsó kaptárfesték

Az olajfesték nagyon drága és nehéz olyan jóminőségűt kapni, amely a napnak, esőnek, fagynak és viharnak ellenáll. Ezért évek óta cementfestéket használok és majdnem ugyanazt érem el, mint az olajfestékkel, mindössze az a különbség, hogy jóval olcsóbb, viszont hátránya, hogy gyakrabban kell festeni.

A cementes festék összetétele a következő: Ha 10 drb. N. E. (nagy erdélyi) kaptárt akarunk lefesteni, akkor veszünk egy liter tejet (lehetőleg, amelyet nem főlöztek le), majd annyi lisztfinomságú cementet belekeverünk a tejbe, míg cukorszörp szerű sűrűséget érünk el. Mielőtt a cementet belekevernénk, olyanszerű porfestéket vegyitünk

hozzá, amilyen színűre akarjuk a kaptárokat festeni. A porfestéket tehát a cementbe keverjük. Legjobb a kékeszöld közönséges falfesték. A cement szürke színét igen kellemes színné változtatja át. A cementes festék szép rendes színt ad a kaptároknak és ami a legfontosabb, a vékony cementréteg jól védi kaptárunk fáját az idő viszontagságai ellen.

Befejezésül megjegyzem, hogy festés közben időnként kavargatjuk fel a festéket, mert a cement súlyánál fogva igen hamar leszáll. A festéshez legjobb a lapos festőecset, ezzel a festéket szép egyenletesen lehet felkenni a fára.

Kolozsvár.

ALZNER OSZKÁR
méhész.

A lépek osztályozása

A kezdő méhészsorban — bár jól tudom kevesen fogadják meg tanácsomat — ne mézeltessen, hanem eleinte építessen tartaléklépeket. Arra törekedjen, hogy legyen néhány családrazsoló tartalék lépje. Később a mézelszedésnél és a műrajksztésnél nagy szüksége lesz rá. De a kész kiépített lépeket felhasználhatja a természetes rajok támogatására is.

Különösen fontos, hogy a költőüri lépjeink legyenek kifogástalanok. A költőtérbe szép sima felületű dolgozósejtes, világosbarna színű, de legfeljebb sötétbarna lépek valók.

Sokszor megtörténik — a méhészsor nagy bosszúságára —, hogy a méhek egyik-másik kifogástalan lép egyrészt lerágják és átalakítják heresejtes léppé, sőt az is előfordul, hogy a szép dolgozósejtes lép egyik-másikát az anya betarkítja heresejtesekkel. Ezeket a sejteket a méhek azután puposra fedik be. Igaz, hogy van egy jobbik eset is, amikor egy csúnya, fekete lép egyrészt lerágják és dolgozósejtes lépet húznak a helyébe, de ez az energia-pazarlás a mézhozam. rovására megy, mert irányítás nélkül csak a lép egyrészt építik újra, különben ez a fekete lép ottmaradt, mit a betelelésnél mégis kiselezteztünk.

A méhészsor legjobb tanítómestere a méhcsalád. Bárki megfigyelheti, hogy a méhek sokkal szivesebben mézelnek és fiasítanak az öreg, sötét lépekbe, mint az egész világos, vagy esetleg az úgynevezett szűz-

sejtű lépekbe. Különösen ősszel és koratavasszal, amikor hűvös az idő.

Többször megfigyeltem különösen kezdőméhészeknél a fészekbe rosszul elhelyezett lépek miatt való téli pusztulást. A kezdő méhészsor elpanaszolta, hogy nem tudja megérteni, miért pusztult el a család, hiszen fiatal anyával és elegendő mézzel telelte be, sőt még egy néhány keretbe helyenként meg is maradt a mézből. A gyakorlatlott méhészsor a család elpusztulásának az okát látatlanul is mindjárt sejteti, de a kezdőméhészsor sejtelve sincs arról, hogy a méhek téli életére és a koratavaszi fejlődésére mily nagy hatással van a méz és

A felsőkijárós kaptárban mélyebb a mézhiány. Kép egy nagy Boconádi 42x36 cm. külméretű keretről.

a lép minősége, továbbá ezeknek a lépeknek télire a fészekbe való elhelyezése.

— Az egyik törekvő és igen lelkes méhésztársam egy alkalommal így panaszkodott: Junius végefelé elég szép rajt fogtam és nyolc egész keretre ütöttem az egyik országos kaptárba. Nagyon szépen dolgoztak s augusztusig nem zavartam. Az augusztus eleji átvizsgáláskor elég kevés fiasítást találtam, de méze is kevés volt. A leghátsó lépet nem építették ki, ezért kivettem. Szeptember közepén megint megnéztem és a hátsó két keretbe sem volt fiasítás, de egy kevés befedett mézet láttam. Sejtvilávallá kifestem, hogy a szét-szórt mézet hordják előre, majd egy pár nap múlva a két üres keretet kivettem. Ekkor már csak öt kereten maradtak, de elég jól fedték a kereteket. Szeptember utolsó napjaiban a két hátsó keretet megint kifestem s másnap azokat is kivettem a kaptárból, mert a mézet előre hordták, de a bentmaradt három keretből még két keretbe volt fiasítás és nagyon szép méz-koszorú. A három keretét bent hagytam úgy, amint volt és tettem utána egy olyant, amelyik félig volt mézzel, azután még kettőt olyant, amelyik háromnegyedeig volt megtöltve, s legvégül egy olyan üreset, amelyiknek az egyik fele bőven volt virággal ellátva, de úgy, hogy a virággal oldalát belül fordítottam.

Októberben, mikor az üveges ajtót óhajtottam betakarítani, elcsodálkoztam, hogy ez a kis család mit művelt. Annyira kifejlődött, hogy a leghátsó keretét is majdnem takarta. Nagyon örültem neki, mert ezt a családomat tartottam a legjobbak egyikének és márciusban majd megütött a guta, amikor kibontottam. A tél folyamán elpusztult a család, Abban a három utolsó keretbe amit nekik ősszel beadtam, nem volt semmi méz, de az első három keretbe helyenként még befedett méz volt. Ezekben a keretekben találtam a hullákat öklömnyi csomókban a méz mellett. A drága szép fiatal anyát is a hullák között találtam.

Kérem mondja meg, miért pusztult el ez a család?

— Azért, mert a lépek a fészekbe rosszultak elhelyezve.

— Szinte hihetetlen, hogy rendezte volna ezeket a lépeket, ha a sajátjáról lett volna szó?

— Az Ön helyében késő ősszel, amikor látta, hogy a hátsó keretét is takarják, abban a pillanatban tudtam volna, hogy a család zsufoltsága csak látszólagos. A bogarak miután elől a fiasítás mind kikelt, hátrahúzódtak arra a négy sötét lépre, amit később adott be, mert a sötét lépek

sokkal melegebbek. Kora tavasszal is sokkal szivesebben fiasít ezekbe az anya, mint a világos lépekbe s mert ezeken a világos lépeken a gyenge kis család csak kisfeületen fiasított, a lépek nagy felülete teljesen fiasításmentes volt s ennek következtében hiányzott belőle a fiasítás alkalmával visszamaradó báb-ing, amely erőssé és meleggé teszi a lépet. Tehát amikor betakarta a családot, ha ott vagyok, azonnal kiszedtem volna a családot az összes keretekkel és a következőképpen raktam volna vissza: Először is a homlokfalhoz tettem volna vissza azt az üres lépet, amelyiknek az egyik felében virággal volt, mégpedig úgy, hogy a homlokfalnak fordítottam volna az üres felét, tehát a virággal felét magam felé, utána azt a sötét lépet, amelyik félig volt mézzel, azután meg azt a két sötét lépet, amelyik háromnegyedeig volt mézzel s legvégül a három világos lépet olyképpen, hogy a három lép közül azt a lépet tettem volna leghátul, amelyikben a legkevesebb méz volt és annak is a külső felét kifestem volna, ha esetleg mézes volt, hogy hordják előre. Így biztos, hogy megmaradt volna a család.

— Csak azt árulja el nekem, honnan tudja, hogy azok a lépek sötétek voltak, amit később adtam be?

— A napnál is világosabb — feleltem —, ha olyan világosak lettek volna, mint az első három, akkor a család nem húzódt volna hátra.

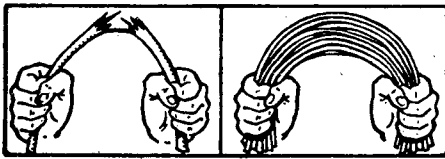
Ez a kis család meglehetősen takarással ebben az esetben is megmaradt volna, de mert a gyenge család hátrahúzódt a melegebb sötét lépekre, az első három világos lép takaratlan maradt. A hűvös beállítással, a méhek nem védhették meg és a méznek nagyrésztét még az ősz folyamán elhordták a darazsak.

Ugy február vége felé a hátsó keretből elfogyott a méz és a nagy hidegben kényszerült méz után nézni a család s így a méhek egyrésze átment a hideg lépekre, ott megfárasztva a csomókban összehúzódtak s a méz mellett megfagytak.

De ez még nem azt jelenti, hogy a világos lép nem jó, mert a fentiekből kitűnik, hogy ha mind világos lépek lettek volna, a fészekbe ugyanis kitelelt volna a család. Azonban arra megtanított az a kis család, hogy az egészen világos lépek csak a másodosztályba tartoznak és az átlátszó barnák az első osztályba és a hibátlan fekete lépek a harmadosztályba, mert a feketéknek a sejtjei a sok visszamaradt báb-ingtól annyira meg vannak szárukulva, hogy ezekből igen apró méhek kelnének ki.

Marosvásárhely.

—salak.

EGYESÜLETI ÉLET

Megtartjuk a továbbképző tanfolyamunkat

Méhészeink nagy találkozóját, a kolozsvári továbbképző tanfolyamot kénytelenek voltunk ez évről elhalasztani, mivel annak időpontja augusztus hó végére esett, amikor a pénzforgalom még nem indult meg annyira, hogy méhésztestvéreinknek az utiköltségre tellett volna. Egyesületünk igazgatóválasztmánya nem mondott le a tanfolyam megrendezésének tervéről és elhatározta, hogy annak időpontját az 1948 évi rendes közgyűlésünkkel egyidőben állapítja meg.

Tananyag óraszám

1. Méhek szervezete és élete, Farkas Árpád 4 óra.
2. Külemtan és biometria, Farkas Árpád 2 óra.
3. A méhek nemesítése, Farkas Árpád 4 óra.
4. Méhészeti növénytan, Csűrös István 3 óra.
5. Mesterséges méhlegelő, Dr. Szövérdi Ferenc 1 óra.
6. Erdei méhlegelők, Nyárádi Antal 1 óra.
7. A méhek lakása:
  - a) történelmi rész, Dr. Szövérdi Ferenc
  - b) álló kaptárak, Stief Ottó 1 óra.
  - c) rakodó kaptárak, Texe Imre 1 óra
  - d) fekvő kaptárak, Bodoki László 1 óra.
  - e) házi kaptárkészítés, Váradi Béla 1 óra
  - f) szalmakaptár készítése, Blahunka Lajos d. u.

Amint látjuk, a tananyag bőséges és az óraszámok meglehetősen magasak, ezért a hallgatóknak úgy délelőtt, mint délután, tehát egész napos elfoglaltságot jelent. De egyesületünk gondoskodik arról, hogy az estéli órákban időt nyerjenek kulturigényük kielégítésére is a kolozsvári színházakban és mozikban.

A résztvevők elszállásolása — amint az eddigi jelentkezésekből kitűnik —, nagyjából ismert ismerősöknél, rokonságoknál történik, azonban korlátozott számban egyesületünk is gondoskodhatik szállásról. A szállásigényeket kérjük közvetlenül **Tóth István** ig. vál. tagnak bejelenteni, címe: Cluj-Kolozsvár, Str. Budai Nagy

Ezek szerint a nagy méhészeti továbbképző tanfolyamunkat 1948 év január hó 26-án, hétfőn kezdjük meg és február hó 2-án hétfőn, a közgyűlésünk napján fejezzük be egy házi ünnepség keretében. Tehát összesen egy hétig tart. A méhészeti továbbképző tanfolyam előadottságára sikerült biztosítanunk Erdély legnevesebb tudományos és gyakorlati méhészeit. Az előadások anyagát az alábbiakban részletezzük.

8. A méhek szerepe a beporzásnál, Gereben Gusztáv 1 óra.
9. A méhek kezelése:
  - a) teletelés, Zilahi Sándor 1 óra.
  - b) keretméret és kezelés, Neciu Demeter 1 óra.
  - c) évi tennivalók a többtermelés jegyében, Balogh Jenő 4 óra.
  - d) vándorlás, Katsó Sámuel 2 óra.
10. Egyszerű anyanevelés, Dr. Örosi Pál Zoltán 4 óra.
11. A méhek betegsége, Dr. Örosi Pál Zoltán 6 óra.
12. Viasz és virágpórr, Dr. Tintea Hariton 2 óra.
13. A méz vizsgálata, Dunkán T. 1 óra.
14. A méhészek megszervezése, Dr. Suceava C. 1 óra.
15. A méhészek adózása, Dr. Mócsy Károly 1 óra.

Antal-utca 78 szám.

Az étkezés ugyancsak a résztvevők rokonainál, illetve ismerőseinél történik, azonban kívánságra erről is gondoskodhatik egyesületünk a város menzájában. Akik közös étkezésben óhajtanak résztvenni, forduljanak Texe Imre ig. választmányi taghoz, címe: Cluj, Primaria, Str. Kogalniceanu 4. Economatul Orasului.

Felkérjük a résztvenni szándékozó méhésztestvéreinket — azokat is, akik már egyszer jelentkeztek —, hogy szíveskedjenek egyszerű levelező lapon jelentkezni az EME kolozsvári központjánál,

Vegyünk részt minél nagyobb számban továbbképző tanfolyamunkon.

BESZÁMOLÓ

A stabilizáció után egyesületünk pénztára üresen maradt, mivel nem vagyunk kereskedelmi vállalat s így árukészletünk sem lehetett, amiből újból megindíthassuk az életet. Egyesületünk életét ugyanis vidéki tagjaink felé szeretett lámpunk — a Méhészeti Közlöny — jelenti.

Kolozsvárt gyüleseztünk eleget. A másodszerdai összejöveteleket átalakítottuk minden szerdaivá és rendre felkerestük a vándorlásról hazatért méhészeteket. Első alkalommal *Eötvös László* méhészetét néztük meg, amint a szatmármegyei napraforgó és tisztesséfi vándorlásról jött haza, majd *Alzner Oszkár* és *Mócsy Károly* szovátai havasi vándorlásról hazatért családjait vizsgáltuk meg. A méhek bőséges mézzel mentek telelőbe. Hasonló eredményt találtunk *Tókes János*, *Nuridsán Bálint* és *Blahunka Lajos* Járavizéről hazatért méhészetében. *Sala József*, *Orbán Ferenc* és *Dr. Szövérdi Ferenc*, valamint az EME Szovátáról hazahozott családjait Kolozsvár határában a Borháncs dűllőben kerestük fel tisztesséfi „pót”-legelőn. A későn kifejlődött tarlóvirágokról a jellegzetes fehér „lámpással” tértek haza a gyűjtő bogarak és a kikelő fiasítás helyét szépen meghordták mézzel. A pergetőbe sajnos már nem jutott. *Tóth István* és *Takács Zoltán* méhészetét ugyancsak a város határában, a „Békás” gyümölcsösben néztük meg röviddel a járavizi vándorterületről való hazatérésük után. Jutott még időnk *Várady Béla* kaptárkészítő üzemének megtekintésére is, ahol örömmel láttuk a nagy gondtal és hozzáértéssel előállított „ujdonságot”, fa- és vasvázal készült cementműléprést.

Időközben két tanulmányi kirándulást is rendeztünk. Az első *Neciu Demeter* EME alelnök szolnai méhészetébe, a híres 64-es családok megtekintésére. Érdekes, hogy 64 családot találtunk a 64 cm. széles és 30 cm. magas keretméretű szalmakaptárakban. A fészekben lévő 9 keret szép fiatal bogárállomány borította és a telelő meg a tavaszi fejlődéshez szükséges családonkénti 18—25 kg. méz sem hiányzott. A fészekkeretekhez nincs is pergetője, így ha akarná sem szeghetné meg a fészek „szentélyét”. A méztérbe keresztbe helyezett alacsony hízlalt lépeket használ. A kirándulást társaságpocsin tettük meg, több mint harmincan és a méhészet megtekin-

tése után a méhlegelőt szemléltük meg, hogy a magunkkal hozott reggeli „rokkanjon” az ebédig.

A második tanulmányi kirándulásra már kevesebben jöttek el, mert havas, metsző szél fujt. *TeXe Imre* vezetésével, gyalogszerrel sétáltak át Kisbácsra *Katona Sándor* példásan kezelt méhészetének megtekintésére.

További összejöveteleinkkel már a szobába szorultunk és minden második szerdán bevezető szakelőadással összekötött méhészeti vitadélután rendezünk. Ajánljuk minden méhészkörnek, hogy ne mulasszák el a havi kétszeri, vagy ha mód van rá, a hetenkénti méhészeti előadás-sorozat megrendezését.

Egyesületünk igazgatóválasztmánya augusztus hó 12-én rendes ülést tartott, melyen elfogadta *Bende Béla* országgyűlési képviselő, EME ig. vál. tag jelentését a *Legfelsőbb Méhészeti Tanács* üléséről és határozatilag kimondta, hogy függetlenségének fenntartásával csatlakozik a Romániai Központi Méhészeti Egyesület kebelében kialakuló méhészeti egységhez, hogy tagjainak érdekeit ezzel a lépéssel még hathatósabban szolgálja. Foglalkozott egy méhészeti szövetséget megalakításának a tervével és *Dr. Mócsy Károly*, *Zilahi Sándor*, *Várady Béla*, *TeXe Imre* és *Dr. Derzsi Ernő* ig. vál. tagokból álló tanulmányi bizottság kiküldését határozta el. Ugyanez a gyűlés több kebeli ügy elintézése után határozott, az egyesület aránylag csekély (12 millió lej) pénztárkészletének bejelentése felől is.

Augusztus 30-án rendkívüli ülésre gyűlt össze az EME igazgatóválasztmánya, mert *Szabó Gyula* EME elnök időközben — más elfoglaltságára való hivatkozással — írásban bejelentette az elnöki tisztségről való lemondását. Az igazgatóválasztmány elhatározta, hogy a rendes évi közgyűlésig nem tölti be az elnöki tisztséget, hanem az alapszabályok értelmében *Farkas Árpád* és *Neciu Demeter* EME alelnökökre bizza az egyesület további vezetését.

A harmadévnegyedi rendes igazgatóválasztmányi ülést a tifuszjárvány miatt elrendelt gyűlésezési tilalomért csak október hó 22-én tarthattuk meg *Neciu Demeter* elnökletével. Az ülés határozatot hozott az EME tászkairógép és asztalos gépei ügyében, a méhészeti tanfolyamok szabályozása tárgyában, köszönetet mondott *Dr. Örösi Pál Zoltánnak* több fekvő nagy Bo-

czonádi vándorkaptár egyesületünknek való ajándékozásáért és részletesen megtárgyalta egyesületünk jövő évi költségvetését.

Igazgatóválasztmányunk — a közgyűléstől nyert felhatalmazás alapján — az EME 1948 évi tagdíját 300 lejtben állapította meg és egyúttal szabályozta a tagdíjhátralékok rendezését is. Akik a folyó évben semmit sem fizettek, 300 lejt tartoznak fizetni a hátralék fejében s akik tavasszal befizették a 40.000 lejt, de a 100.000 pótlékkal adósok maradtak, 150 lejt tartoznak fizetni.

Az igazgatóválasztmányi ülés foglalkozott még a továbbképző tanfolyam meg-

rendezésével és a jövő évi közgyűlés időpontjával. A gyűlés után a résztvevők zöme befizette az EME jövő évi tagdíját.

A szót tett követte és ebből futotta a Méhészeti Közlöny postaköltségeire.

Ime, beszámolónk ezzel véget is ér. A lap postaköltségét az EME igazgatóválasztmányának tagjai összeadták, de a lap árát még nem tudjuk, hogy miből fizetjük ki. Bízunk abban, hogy méhésztestvéreink megértik segélykérő szavunkat és a jövő évi tagdíjukat még ez évben beküldik. Ha ez megtörténik, a januári lapunkat még decemberben kiadhatjuk és utána minden hónapban pontosan elküldhetjük.

Dr. Szövérdi Ferenc.

Méhészeti tanfolyamok a „Szentföldön”

Háromszék vármegye felső csücskében, vagy ahogy a székelyek elkeresztelték, a „Szentföldön”, nagyszabású méhészeti tömegtanfolyamot rendez az EME Felsőháromszéki Méhészke, hogy a kézdi járás minden méhészeti iránt érdeklődő lakosa hozzájuthasson a kezdéshez szükséges legelemibb tudáshoz. A tömegtanfolyamot hét kerületben tartják meg. Minden kerületben január 1-én kezdődik, tehát egy és ugyanazon nap és január 8-án ér véget. A tanfolyam ünnepélyes záróvizsgáját összevontan, Kézdivásárhelyen tartják meg az EME által kiküldött, vagy megbízott vizsgabizottság előtt. A tanfolyamon résztvevett és vizsgázott hallgatók „képesített méhész” cím viselésére feljogosító bizonyítványt kapnak.

A tanfolyamok a következő kerületekre tagozódnak:

I. kerület: Álmás, Csomortán, Esztelnek, Kurtapatak, Bélafalva és a környező községek. Előadó: *Köntzey Mária* ny. tanítónő. A tanfolyam székhelye *Esztelnek*.

II. kerület: Szentlélek, Kóvár, Szárazpatak, Kiskászon, stb. Előadó: *Winkler Ferenc* gyakorló méhész. Székhely: *Szentkereszt*.

III. kerület: Kézdivásárhely és közvetlen környéke. Előadók: *Szilódy Albert* méhészkei titkár és *Kratochwill Arthur* gazd., isk. tanár. Székhelye: *Kézdivásárhely*.

IV. kerület: Alsó-Felsőcsernáton, Ikafalva, Futásfalva, Márkosfalva, Albis, Dálnok. Előadó: *Balogh Jenő* méhészkei elnök. Székhely: *Felsőcsernáton*.

V. kerület: Tamásfalva és környéke. Előadó: *Fejér Dénes* gyakorló méhész. Székhely: *Tamásfalva*.

VI. kerület: Hatolyka és környéke. Előadó: *Páll Jenő* ig. tanító. Székhely: *Hatolyka*.

VII. kerület: Ozsdolya és környéke. Előadó: *Szász Simon* kántortanító. Székhely: *Ozsdola*.

A tanfolyam iránt érdeklődők forduljanak az illető kerület tanfolyami előadójához, ahonnan részletes felvilágosítást kapnak.

Komoly figyelmeztetés

A hátralékos tagjainkat nyomatékosan felkérjük, hogy sürgősen rendezzék tagdíjhátralékukat, mert ez a Méhészeti Közlöny legutolsó száma, amelyet címükre megküldünk és amennyiben hátralékukat nem rendezik, ügyvéd felszólítás útján leszünk kénytelenek tartozásaikat behajtani.

*Lapunk terjedelme
és pontos megjelenése
TÖLED IS FÜGG*

KÜLDJÉL AZONNAL 300 lejt az EME-nek

KÖNYVISMERTETÉS

KOLTAY PÁL: KORSZERŰ MÉHÉSZKEDES — TÖBBTERMELES A MÉHÉSZETBEN. Megjelent 1944 év őszén a Magyar Szövetkezeti Liga kiadásában Budapesten, de csak most került forgalomba. Terjedelme 164 oldal, 26 fényes papírra nyomott képpel. Ára 14 forint postadíjjal együtt. Megrendelhető: A Méztermelő és Értékesítő „Hangya” Szövetkezetnél, Budapesten, IX. ker. Bakács-utca 8 szám, vagy meghozatható a legközelebbi nagyobb könyvkereskedés utján is (ha vállalja).

Rég az ideje, hogy ennyire helytálló adatokra felépített és gyakorlati szempontból is megfelelő könyvet olvastunk. Az utóbbi időben sajnos csak a külföldi méhészeti irodalom dicsekedhetett ilyen jó könyvvel. Koltay Pál gazdasági szaktanár könyve különös örömet okozott eredetiségével, mert a dunamenti államok sajátos szélsőséges éghajlatán kifejlődő nektárforrások kihasználására íródott. Nem a külföldi szakirodalom másolása, hanem a szerző tapasztalatai alapján egy nagyszerű tanácsadó a többtermelés elérésére. Koltay az egyszerűség híve és még az annyira vitatott kaptárkérdést is csak pár sorban intézi el:

— „Jómagam 25 évi méhészkedés és 23 nyáron át való vándorlásaim során — írja könyvében —, kipróbáltam minden kaptárrendszert. Kezdtém a „háttulgombolós” állókkal, majd áttértem a fekvőre. De méhészkedtem egész és félkeretes fióku rakodókkal is, hogy végül mégis csak a fekvők mellett kössék ki.”

„Nem elméleti meggyőződés, hanem hosszú évek tapasztalata mondhatja velem, hogy — okszerű és a rendszernek megfelelő kezelés mellett — ez is ad mindenkor annyi mézet, mint akármely más, kezelése pedig összehasonlíthatatlanul egyszerűbb, a vele való vándorlás egyáltalán nem kockázatos.”

„Némelyeket megtéveszt az, hogy egye-

sek a kaptárrendszer változtatásával valóban bizonyíthatólag nagyobb eredményt értek és érnek el. Szentül hiszem, hogy minden ilyen esetben nem az új kaptár, hanem a méhész időközben gyarapodó tudása és gyakorlatbeli ügyessége volt a fontosabb termésfokozó tényező.”

Könyve részletesen ismerteti az erős család fontosságát, a méhlegelő kérdését, a vándorlást, a viasztermelés növelését, a rajzotatást, a családok kiválasztását és végül a telelést. Ez utóbbi részről a M. K. ben is közlünk ízelítőt.

Könyvének beszerzését a leggyakorlatosabb méhészeknek is ajánljuk.

Dr. Szövérdi Ferenc.

ELADÓK

erdélyi egyleti vándorkaptárak

ALZNER OSZKÁR

villanyerőre berendezett asztalosüzemében

Cluj, Str. Jugoslovakia 10.

Bármilyen kaptárkészítést vállalok

MŰLÉPET

ÉS MINDENMŰ MÉHÉSZETI
FELSZERELÉST SZALLIT

**Kezdődi Gyula
Dzierzon Méhészete**

Oradea, Tudor Vladimirescu 65.

**A jövőben csak
fertőtlenített
műlépet használjunk**

Viaszt fertőtlenít és műlépet szállít Tóth István ig. vál. tag Kolozsvár, Budai Nagy Antal-ut 78 sz.

MŰLÉPKÉSZÍTÉS CSEREVIASZBÓL

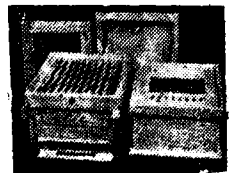
Raktáron tartjuk az erdélyi nagy és erdélyi kis kaptárokat napi áron

Megrendelésre vasúton is szállítjuk. Készítünk rendelés után bármilyen más kaptárokat is. Gépen csapozott vályus keret kapható. — Képes árjegyzék kívánatra ingyen.

Válaszbélyeget kérek!

VÁRADI BÉLA

kaptárkészítő üzeme Kolozsvár, Thállmann-utca 13. szám.

A Bánsági EME Méhészkör közgyűlése

Az EME Bánsági Méhészköre folyó évi december 7-én tartja első rendes évi közgyűlését. Felkérjük a Méhészkör tagjait, hogy ez alkalommal jelenjenek meg a gyűlésen. A Méhészkör vezetősége mindent elkövet, hogy a közgyűlés magasszínvonalú legyen és az egyetemes méhészet érdeke jegyében tartassék meg. A közgyűlésről közelebbi felvilágosítást a Bánsági Méhészkör nyújt, címe: Timisoara, Bul. Regina Maria 8.

KÜLÖNFÉLÉK

Levelezésnél mellékeljük válaszbélyeget vagy levelező lapot!

ZSIBÓI MÉHESZEK A KÖLTÉSROTHADÁS ELLEN. A költésrothadás Zsibón is felütötte a fejét és *Demkó István* tagtársunk többedmagával átvizsgálta a beteg, vagy gyanús családokat. Összesen öt méhészetben észleltek betegséget és háromban 10 családot lekénezték és elégettek. A másik két méhész nem volt hajlandó elpusztítani a beteg családokat, mire a helybeli jegyző közbelépését kérték.

AZ EME MÁRAMAROSI MÉHÉSZKÖRÉNEK vezetőségi névsorát egyesületünk hivatalos lapja múlt számában részletesen közöltük. A névsorból kimaradt *dr. Hodor Gyula* tiszteletbeli elnök neve. A tévedést ezuton pótoljuk és kérjük a megválasztott tb. elnököt, hogy saját hatáskörén belül segítse elő Máramaros méhészetének fejlődését.

KÉT ÓSZI MÉHESZETI TANFOLYAMOT tartott Kolozsvárt az EME. Az egyiket augusztus 18-tól 30-ig, mintegy 30 résztvevővel, a másikat szeptember 17-től 27-ig ugyancsak 30 körüli hallgató létszámmal. Mindkét tanfolyamot *Stief Ottó* tb. elnök tartotta a töle megszokott ügybuzgalommal és köteleletstudással. A tanfolyamok helye az egyesület házsongárdi iskolaméhésztelepe volt.

A második tanfolyam záróvizsgáján sajnálatos félreértés történt s ezzel kapcsolatban közöljük teljes egészében *Stief Ottó* tb. elnök hozzánk intézett levelét:

„A folyó évi szeptember hó 27-én zárult EME tanfolyam záróvizsgáján magam kérdeztem a hallgatóimat, hogy a vizsgáztatás folyamán önkéntelenül is felmerülő igazulást ezzel is enyhítsem. Kijelentem, hogy ezzel nem óhajtottam megsérteni az EME

igazgatóválasztmányát és elnökségét és azon jogukat, hogy a tanfolyamon kérdést tegyenek fel a hallgatókhoz, csupán kötelességszerűen hallgatóim érdekében cselekedtem.

Életem legfontosabb célkitűzésének a „Köteleletteljesítést“ tekintettem és az említett alkalommal is ez a cél lebegett szemem előtt, de egyesületünk csak abban az esetben teljesítheti hivatását, ha mindnyáján „egyértésben“ végezzük köteleletteljesítést. A belső egyetértés megőrzéséért tartottam szükségesnek mindezeket Erdély méhésztársadalma előtt is nyilvánosságra hozni.

Kolozsvár, 1947 november 1.

Stief Ottó, EME tb. elnök.

A magunk részéről szöszszint közöljük *Stief Ottó* tb. elnöknek levelét és kívánjuk, hogy a jó Isten még sokáig tartsa életbe és engedje meg, hogy Erdély méhészetének érdekében tovább teljesíthesse a nála hivatással magasztosult „köteleletteljesítést“.

Szerk.

PIACI ÁRAK. A méhészetet túlnyomó többségben munkásemberek mellékfoglalkozásként üzik, így érthető, hogy a háború pusztítása után az első között látunk hozzá az elpusztult méhészetek újjáépítéséhez is. Munkásságunkat számokban még nem tudjuk kifejezni, mert még nincsen birtokunkban a hivatalos statisztika, de nyugodt szívvel tekintünk a közelebről kiadásra kerülő számadatok elé. Minden tőlünk tehető megtettünk, hogy a háborus sebek begyógyuljanak. Munkaütemünket mindössze a két éves aszály fékezte és ennek tudható be, ha eredményünk nem lesz teljes.

Az ország újjáépítése terén jelentős haladást jelentett a pénz stabilizációja. A feketézőket, a pénzrejtegetőket alaposan meglepte. A méhészek örömmel fogadták, mert tudták, hogy egészséges arányt hoz a méhtermékek és az egyéb árucikkek árai között.

Stabilizáció után a mézet legtöbb vidéken az ármegállapító bizottság a közszükségleti cikkek közé vontá és maximálta az árát. Átlag 50—80 lej között mozgott kg-ként a megállapított legmagasabb ár. Egyesületünk azonnal kérvényezte a méz forgalmának szabadabb tételét, hogy a piacok ellátása a nagy mézhiányra való tekintettel biztosíttassék. Részben ennek, részben a Központi Egyesület közbenjárásának tudható be, hogy a Hivatalos Lap 1947 évi szeptember 9-én megjelent 207-es száma már közölte a Kereskedelmi és Iparügyi Minisztérium 4.736. számú rendeletét, mely szerint csupán a rendeletben felső-

rolt néhány élelmiszer ára, forgalma és szállítása maradt kötött. A méz nincsen ezek között felsorolva, csupán a hozzá közelebbről, mesterségesen előállított édesség, a cukor ára maradt továbbra is megkötve.

A méz ezek szerint szabad adás-vétel tárgyát képezi, ha lapunk megjelenése után újabb korlátozó rendelkezések nem lépnek érvénybe.

A méz ára november 15. körül a következő volt: Szatmárnémetiben 400—450 kg.-ként, Nagyváradon 350—400 lej, Tenkén, a hetivásáron 360 lejért hosszú sorokban árulták a mézet. Aradon 450 lej, Temesvárt 400 lej, Kolozsvárt 450 lejért volt a kirakatokban kitéve. Tordán ugyanennyi, Marosvásárhelyen 380—420 lej, Brassóban 450—480 lej, Bukarestben 500—600 lejt kértek minőség szerint.

Kolozsvárt október második felében látunk lépes mézet is a csemegekereskedők kirakataiban. Idei kásos rajok szép fehér lépje lehetővé, kg.-ként 380—400 lejes áron.

A viasz árát nagyon nehéz megállapítani, mert csak szórványosan értesültünk adás-vételről, Kolozs megyében 180—250 lejes kg.-kénti eladásról hallottunk. Nagyobb tételt ajánlottak Szolnok-Doboka megyéből 300 lejes kg.-kénti áron.

A mülép ára nincs kialakulva. Eladásról nem hallottunk.

A méhcsaládok ára a 15—20 kg-os kasban október hó 15-ig 4—500 lej volt, október végén 900—1500 lejre emelkedett Szolnok-Doboka megyében. Október közepén országos kaptárban is történt vásár Kolozsvárt, családonként 8—10 kg. mézzel betelve 2100 lejért. Ujabbán 5—6000 lejt kérnek nagyobb keretű kaptárban lévő családokért, de eladásról nem tudunk.

Értesítették egyesületünket, hogy NB fekvő vándorkaptárban is van 3 eladó család, családonként 20 kg. mézért.

A kaptárak ára a méz árfolyamához viszonyítva nem változott, átlag 3—5 kg. méz az új kaptár. Örömmel áttuk egyik kolozsvári, méhészeti cikket árusító cég kirakatában a nagy erdélyi kaptárt, 1896 lejes áron kitéve és jóleső érzés fogott el, hogy az ára hétről-hétre ugyanannyi maradt.

Kétségtelen, hogy az annyira várt stabilizáció és a dolgozók rögzített áron való vásárlásra bevezetett pontrendszere a méhészek részére is meghozta azt, hogy szorgalmas munkájuk és fáradtságuk gyümölcsseit, a mézet rendes áron értékesíthetik és a pénzért megfelelő árucikkekhez jutnak.

APRÓHIRDETÉSEK

SÜRGŐSEN ELADÓ: Sötér: A méh és világa, elméleti és gyakorlati rész, 3 kötetben, 2244 oldalon. Ára 50 kg. méz. **2. Gáll:** A méhgazdaság üzemtana, 400 oldal. Ára 25 kg. kenyérlisz. **3. Balla:** A méhészet könyve, 450 oлда. Ára 2 mázsa krumpli. Mindhárom mű keménykötésben és kifogástalan jó állapotban. **Stief Ottó** Cluj-Kolozsvár, Kemény János-utca 25. szám.

ELADÓ 40—50 méhcsalád erdélyi kaptárban, teljesen kiépített költőtérrel, telelő mézzel bőven ellátva (kb. 10—11 kg.), családonként 8000 lejes egységárban ab Dicsőszentmárton. Szász Árpád, Tarnaveni, Str. Regele Ferdinand 63.

VESZÉK 5—10 kg. tiszta méhviaszt, Ruzs György, Cluj, Soseaua Colina 189 (Szentgyörgyhegy).

25—30 TERMELŐ MÉHCSALADOT venni, lehetőleg nagykeretes kaptárban. Fekvő NB. előnyben. Készpénzben azonnal fizetek. Részletes leírást az ár megjelölésével szerkesztőségünk továbbít. Cím: **EME, Cluj, Str. Regala 22.**

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYI RÉZSI MÉHÉSZEGYESÜLET SZAKLAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ROMANIA — Cluj, Str. Regala No. 22.
Kolozsvár, Majális-u. 22. — Telefon 204

Felelős szerkesztő:

Dr. Szövérdi Ferenc, EME főtitkár.

A Méhészeti Közlönyt az E. M. E. tagjal
300 lejes évi tagdíj fejében tagsági illet-
ményként kapják.